

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni branilnici št. 14.194.

Mrtvi kralj - mučenik na povratku v svojo drago in ljubljeno domovino

Ze naslednjega dne po žalostnem dogodku je prispela v Marseille (reci: Marsej) Nj. Vel. kraljica Marija s svojim spremstvom. Kraljico, ki je potovala v Francijo z vlakom, so obvestili že spotoma o bridki izgubi, ki jo je zadela. Kraljica je takoj prekinila pot v Pariz in se odpeljala v Marseille, kjer so jo pozdravili najvišji francoski državni dostojanstveniki s predsednikom republike Lebrunom na čelu.

Nj. Vel. kraljica je takoj odšla v kapelico vladne palače, kjer sta ležali na mrtvaškem odru obe žrtvi gnusnega zločina: Nj. Vel. kralj Aleksander in francoski minister za zunanje zadeve Barthou (reci: Bartú). Pred odrom je kraljica pokleknila in opravila tiho molitev. Poleg nje je klečal predsednik francoske republike.

Okoli poldne (10. oktobra) so truplo pokojnega vladarja položili v krsto, ki so jo nato dvignili generali francoske armade in jo odnesli na pogrebni voz. Kraljevo truplo so prepeljali iz vladne palače na vojno ladjo »Dubrovnik« z največjimi vojaškimi častmi. Tisočglava množica je stala na obeh straneh v gostem špalirju. Ladja je bila vsa ovita v žalno črnino. Pogrebne muzeje so sledila dolga vrsta avtomobilov. Nj. Vel. kraljico je spremljal predsednik francoske republike, v ostalih vozovih pa so sledili naši in francoski dostojanstveniki.

Ko so krsto položili na ladjo, je opravil duhovnik cerkvene obrede, godba je zaigrala turobno žalostinko, med tem pa je ladja dvignila svoja sidra in v spremstvu dveh francoskih križark in večjega števila torpedovk odplula proti domovini.

Francoske ladje spremljajo našo do Splita. V morski ožini, ki deli otok Sicilijo od Italije, se je spremstvu pridružil tudi del italijanskega brodograditeljskega podjetja, da izkaže mrtvem vladarju zadnjo čast, v Splitu pa so pozdravile »Dubrovnik« tam se nahajajoče angleške vojne ladje.

V Split se je pripeljal tudi dr. Anton Korošec, da se udeleži svečanosti in da se pokloni smrtnim ostankom pokojnega kralja. Pri tej priliki je dr. Korošec izjavil časnikařem: »Ko mrtvega kralja objokuje vsa Jugoslavija, je treba vse pozabiti! Treba je delati in živeti za Jugoslavijo.«

Vojna ladja »Dubrovnik«, s katero so pri-

peljali truplo pokojnega vladarja Aleksandra I. v domovino, je priplula v častnem spremstvu francoskih vojnih ladij v Split v nedeljo zjutraj.

V Splitu se je zbralo nad 100.000 ljudi, ki so prišli velikemu pokojniku izkazati zadnjo

pozdravi svojega velikega kralja na njegovi zadnji poti. Povsod, kjer se je vlak ustavljal, so polagali na krsto krasne vence, kar je povzročilo večjo zamudo, s katero je vlak prispel v Zagreb šele kasno ponoči.

Dvorska čakalnica na kolodvoru je bila svečano okrašena. Okoli kolodvora je valovala stotisočglava množica, na peronu pa so se zbrali vsi veledostojanstveniki, kar jih premore Zagreb. Ko je privozil vlak na postajo, je godba zaigrala narodno himno, k vlakom pa so pristopili svečeniki in opravili cerkvene obrede. Ko pa so krsto položili na oder v čakalnici, se je pričel mimohod naroda, ki kar ni hotel prenehati.

Zagreb je natlačeno poln zlasti kmetskega prebivalstva iz okolice, ki je prihitalo na žalno svečanost tudi iz jako oddaljenih krajev; kmetje so prinesli s seboj iz domačih rož. Posebno mnogo je otrok, ki so se prišli zadnjic v zadnji pozdrav nešteto vencev poklonit od svojega vladarja. In kolikor bolj se je bližalo jutro, toliko bolj je naraščala množica, ki je potrpežljivo čakala, da pride na vrsto. Celo noč pa je svetilo

po mestu in okolici morje lučic — kmetje so namreč prinesli svečke in svetilke s seboj.

Odhod iz Zagreba

Mimohod poleg krste pokojnega kralja Aleksandra je trajal vso noč. Ker ni bilo mogoče, da bi vse te množice do odhoda mrtvega kralja prišle na vrsto skozi dvorsko čakalnico, so naslednjega dne okoli 11. dopoldne prenesli krsto s posmrtnimi ostanki kralja pred postajo. Goste vrste naroda so se vrstile do zadnjega trenutka. Joka se niso mogli zdržati niti stari možje, niti vojaki.

Okrog poldne so začeli reditelji in vojaki vršiti zadnje priprave za prihod dvorskega vlaka na postajo. Imeli so težko delo, kajti na peronu in pred postajo je bilo tako mnogo ljudi, da je trajalo dolgo časa, predno so mogli napraviti prostor. Sokoli so nosili ogromne množine cvetja in vencev, ki so jih položili ob krsti mrtvega kralja Zagrebčani, čeprav je bilo izrečno rečeno, da se cvetje in venci ne bodo polagali v Zagrebu,

Na mrtvaškem odru v Marseilleu

čast. Mesto je bilo vse zavito v žalno črnino, na obali pa je bil postavljen visok mrtvaški oder, podoben kapelici.

V Splitu

Ko se je »Dubrovnik« bližal pristanišču, so zatulile vse ladijske sirene. Vojne ladje, naše in angleške, so oddale častne strele, zazvonili so vsi zvonovi, godbe pa so igrale državno himno. Mornariški častniki so prenesli krsto na oder, nato pa je pričela množica defilirati pred krsto — tisoči in tisoči, ki so prihitali v Split iz celega Primorja, so zadnjic pozdravljali svojega velikega kralja, ki je ležal na odru ves zastrt z venci in cveticami...

Ko je bil mogočni spreved končan (okoli desetih dopoldne), so prenesli dostojanstveniki in kmetje posmrtno ostanke kralja-zedinitelja na posebni vlak, ki je mrtvega vladarja odpeljal proti Zagrebu.

V Zagrebu

Na celi progi od Splita do Zagreba se je zbiralo na tisoče zlasti kmetskega ljudstva, da

Točno ob 12.35 je prispel pred dvorsko čakalnicu vlak, ovit v črnino, na katerega je bil priključen vagon za prevoz posmrtnih ostankov velikega pokojnika. Na tem vagonu sta bila na vsaki strani po dva velika bela križa. V sredini je bil vagon odprt, tako, da je vsakdo lahko videl krsto, ki je bila postavljena v njem. Na peronu je bilo veliko število odličnikov, predstavnikov, predstavnikov vojaških, cerkvenih in civilnih ustanov, med temi tudi zagrebški nadškof dr. Ante Bauer v spremstvu novega škofa koadjutorja dr. Stepinca. Poleg so stali tudi grško-katoliški škof dr. Dionizij Njaradi, ljubljanski škof dr. Gregor Rožman in mariborski škof dr. Tomažič.

Na peronu je bilo posebno mnogo kmetov iz Šestine in iz okoliških zagrebških vasi v narodnih nošah. Kmetje so se postavili pred dvorskim vlakom ob strani vojaštva, Sokola in kraljeve garde.

Krsto so nosili kmetje

Točno ob 12.50 so prinesli krsto iz dvorske čakalnice, godba pa je zaigrala državno himno. Ta trenutek je bil ganljiv in ni ga bilo človeka, ki bi se mu ne zasolilo oko. Žene in moški so jokali brez razlike. Pred krsto so šli vojaški duhovniki, za krsto pa takoj knez Arsen in njegovo spremstvo. Ob njegovi strani na desni je bil francoski mornariški minister Pietri. Oba sta bila potrta in žalostna. Godba je ves čas igrala himno, kmetje pa so se glasno jokali. Kmetje so položili krsto s posmrtnimi ostanki viteškega kralja v dvorski vlak in namestnik bana ter ostali dostojanstveniki so se poslovili od spremstva, ki spremlja mrtvega kralja v Beograd.

Prihod v Beograd

Na vseh postajah od Zagreba do Beograda, kjer se je ustavljal žalni vlak, so se zgrinjale ogromne množice naroda, zlasti kmetskega, da se poslednjič poklonijo velikemu pokojniku. Vlak je vozil skozi postaje počasi, da so mogli ljudje videti krsto v vagonu, ki je bil ob straneh odprt.

V Beogradu

V Beograd je prispel žalni vlak v ponedeljek zvečer.

Že ob 8. zvečer so se pričele zgrinjati na ulice, ki vodijo k železniški postaji, nepregledne množice naroda, ki so hotele z nemim molkom pozdraviti pokojnega kralja ob prihodu v njegovo prestolnico. Vse je bilo na ulicah, staro in mlado, šolska mladina poleg vojnih invalidov, vse v globoki žalosti in v nadvse težkem molku.

Kmalu po 10. so pričeli prihajati na železniško postajo razni veliki dostojanstveniki. Iz polteme, ki objema vse ulice, se trgajo avtomobili. Z njimi prihaja diplomatski zbor, generaliteta. Z njimi sta prispela kraljeva namestnika dr. Stanković in dr. Perović, za temi pa se vije po ulicah dolga skupina narodnih poslancev in senatorjev, ki zavzemajo mesto v bližini dvorske čakalnice. Kmalu nato pride peš vsa vlada, ki odide v dvorno čakalnico. Vedno bolj se bliža trenutek, ko se bo povrnilo mrtvo telo kralja v prestolnico. Povsod velika grobna tišina, čuje se le plapolanje črnih zastav in zastavic. Radi sprejemov na posameznih postajah in zaradi želje naroda, da bi ostal mrtvi kralj par minut dalje v njegovi sredi, je imel dvorski vlak zamude 20 minut.

Ob četrt na 12 prihaja komaj slišno skupina avtomobilov, ki se ustavijo pred dvorsko čakalnico. Iz prvega izstopita, obe v globoki težki črnini, Nj. Vel. kraljica-mati, vsa potrta vsled strašne izgube svojega visokega soproga, s svojo materjo kraljico-materjo rumunsko. V drugem avtomobilu sta bili princesinja Olga in Ileana ter kneginja Ileana, v tretjem pa Nj. Vis. knez namestnik Pavle s svojim pobočnikom.

Pet minut nato se že sliši prihod vlaka na železniško postajo. Molč in tišina sta postala še globlja. Oči vseh se upirajo v vrata dvorske čakalnice. Po parminutnem čakanju se prikaže

krsto s tragično preminulim pokojnim vladarjem, ki jo nosijo v dvorski pogrebni avtomobil, ki je bil nalašč za ta trenutek napravljen. Krsto so položili na avtomobil generali in častniki kraljeve garde. Ko so krsto položili v voz, so nanjo položili kapo in sabljo ter šopek rož. V tem trenutku je vsa množica v globoki in nemi boli padla na kolena in se poklonila velikemu pokojniku. Pred dvorsko čakalnico se je med tem že formiral pogrebni spreved avtomobilov. Pred mrtvaškim vozom je bilo šest avtomobilov. V enem se je vozil maršal dvora, v ostalih pa dvorsko spremstvo. Za krsto kralja Aleksandra se je vozila Nj. Vel. kraljica-mati z rumunsko kraljico-materjo Marijo.

V trenutku, ko se je pričel pomikati žalni spreved, so pričeli vzvikati senatorji, narodni poslanci in časnikarji velikemu pokojniku: »Slava!« in nepregledne množice so začele ponavljati vzklike. To je trajalo samo par trenutkov in vsa množica je bruhnila v silen jok, ki je spremljal mrtvega vladarja po vsej poti do dvora.

Ti prizori so pretresli tudi najtrša srca zrelih mož, ki so si brisali solze in nemo zrlji za pogrebnim vozom s pokojnim vladarjem, ki se je izgubljal v temi. Žalni spreved je privozil

skozi glavni vhod v dvorski vrt in se je ustavil pred starim dvorom, v katerem je bila velika sprejemna dvorana spremenjena v kapelo, sredi katere se dviga katafalk. Kakor hitro je bila krsta s posmrtnimi ostanki velikega pokojnika prenesena na oder, so se takoj vršile obredne molitve.

Duhovniki prižigajo sveče in blagoslovljajo krsto s kraljevimi posmrtnimi ostanki. Krsto polagajo na katafalk. Ta trenutek vstopi Nj. Vel. kraljica Marija, vsa potrta, vsa v črnini. Prihaja nato Nj. Vis. knez Arzen, Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavle, Nj. Vis. princesa Olga in Nj. Vel. rumunska kraljica-mati Marija, princesa Ileana, ki so vsi potrti in se razvrstijo ob katafalku. Za njimi prihaja celokupna vlada s predsednikom Uzunovićem na čelu, nadalje predsedstvo senata z dr. Tomašićem na čelu, predstavništvo nar. skupščine, ki ga vodi dr. Kosta Kumanudi, in za njimi celokupna vojaška in civilna vladarska hiša.

Nato so se poklonili ob krsti velikemu vladarju Nj. Vel. kraljica Marija, vse visoko sorodstvo, vlada, zastopniki tujih držav in generali. Zunaj pa valovi tisočglava množica, ki čaka na dostop.

Pogrebne svečanosti bodo opravili v četrtek.

Častniki naše vojne mornarice nesejo krsto z mrtvim kraljem z »Dubrovnika« na suho zemljo

Izrazi sožalja iz tujine

Težak udarec, ki je zadel naš prevzvišeni vladarski dom in ves jugoslovanski narod, ni vzbudil po vsem svetu samo splošnega ogorčenja, ampak tudi globoko sožalje vsega kulturnega sveta, ki se izraža v sožalnih izjavah državnih poglavarjev, vlad in javnih zastopov, na naslov Nj. Vel. kraljice in naše vlade.

Prav tako tudi ves svetovni tisk z ogorčenjem in gnusom oboja nezaslišan zločin in vse časopisje slavi zasluge velikega pokojnika, ki si jih je pridobil za svojo državo in za svoj narod v krvavih vojnah s svojo hrabrostjo, odločnostjo in požrtvovalnostjo, še več pa v miru kot iskren zagovornik trajnega miru.

Naš omejen prostor nam žalibog ne dopušča, da bi mogli objaviti vse izraze sožalja dobesedno!

Zato navajamo le nekaj najbolj značilnih izjav iz tujine:

Sv. Oče papež Pij XI. je poslal Nj. Vel. kraljici Mariji gniljivo sožalno brzojavko in naročil svojim zastopnikom v Beogradu in Parizu, da izreko sožalje tudi obema vladama.

Mussolini je brzojavil predsedniku naše vlade:

»Tragična smrt vzvišenega vladarja Jugoslavije, ki je padel kot žrtev tako odvratnega

atentata, je izzvala veliko ogorčenje italijanskega naroda, ki deli žalost z jugoslovanskim narodom. Izvolite sprejeti, gospod predsednik, izraze najtoplejšega in globokega sožalja fašistične vlade in moje osebe. — Mussolini.«

Italijanski in švedski dvor bosta ob smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. imela dvorno žalovanje 3 tednov.

Hitler je poslal sledeče sožalje: Prosim Vaše Visočanstvo in ostale člane regentskega sveta, da sprejmete moje iskreno sožalje ob bridkosti, ki je Jugoslavijo zadela zaradi žalostne smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra. — Adolf Hitler, državni kancler.

Avstrijski zvezni predsednik Miklas je poslal Nj. Vel. jugoslovanski kraljici tole brzojavko: Žalostna vest o gnusnem atentatu, ki mu je podlegel Nj. Vel. kralj, me je globoko presunila. Prosim Vaše Veličanstvo, da izvoli sprejeti izraze mojega najtoplejšega sožalja. Naj vsemočni Bog podeli Vašemu Veličanstvu moči, da prenese to hudo preizkušnjo.

Kraljevska rumunska vlada je odredila narodno žalost. Kraljevski dom bo žaloval šest mesecev, od tega tri mesece v globoki žalosti.

Madžarski kraljevi namestnik je poslal Nj. Vel. kraljici Mariji tole sožalnico: Globoko me

je presunila tužna vest o strašnem atentatu, čigar žrtev je postal Nj. Vel. kralj Aleksander. Iz vsega srca sočustvujem pri bolesti, ki jo ta izguba povzroča Vašemu Veličanstvu, jugoslovanskemu narodu, ter prosim Veličanstvo, naj izvoli sprejeti moje najiskrenejše sožalje. — Horthy, kraljevski namestnik Madžarske.

Angleški dvor je odredil dvanajstdnevno žalovanje za jugoslovanskim kraljem Aleksandrom.

Sožalje sta izrekla tudi poslanik republike Čile Silva Garsez in konzul republike Brazilije.

Madrid. — Izvolite sprejeti od mene in od španske vlade izraze globokega studa nad gnusnim atentatom, ki mu je postal žrtev Nj. Vel. kralj Aleksander. Prosim vas, sporočite kraljevski rodbini moje iskreno sožalje in sožalje moje vlade in španskega naroda ter naše veliko sočutje do jugoslovanske vlade in jugoslovanskega naroda. — Samper, zunanji minister.

Tokio. — Z globokim sožaljem doznavam vest o gnusnem atentatu, čigar žrtev je postal Nj. Vel. kralj Aleksander I. Hitim, da v imenu cesarske vlade sporočim vaši ekscelenci najiskrenejše sožalje. — Koki Hirota, zunanji minister Japonske.

V Argentini je vlada zaradi tragične smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra odredila tridnevno žalovanje v vsej državi.

Sožalje Bolgarije

Prav prisrčna je izjava predsednika bolgarske vlade Georgijeva:

Tragična smrt kralja Aleksandra, hrabrega voditelja bratskega jugoslovanskega naroda, je pretresla in globoko užalostila vse Bolgare. Presunjenje, ki ga je pri nas zbudilo snočnje fatalno sporočilo, je bilo veliko, ne samo zato, ker v polni meri sočustvujemo z jugoslovanskim narodom pri tej težki izgubi, temveč tudi zato, ker je bil kralj Aleksander šele pred nekaj dnevi v gosteh pri Nj. Vel. kralju Borisu in v Bolgariji. Imeli smo srečno priložnost oceniti njegova prijateljska čustva do nas in njegovo neomajno voljo, da vodi jugoslovansko politiko miru k iskrenemu prijateljstvu z Bolgarijo. Delo zблиžanja, ki sta ga blagopokojni kralj Aleksander in Nj. Vel. kralj Boris začela lansko leto z vero in odločnostjo, je stopilo po sofijskem sestanku v dobo praktične izvedbe, in obisk v Sofiji je bil zares začetek nove dobe na bolje. Kralj je padel kot žrtev nizkotnega in groznega umora, toda zapustil je svojemu narodu sporočilo. Prepričan sem, da se bo bolgarsko-jugoslovansko zблиžanje, ki mu je bilo tako pri sreju, izvedlo po programu z isto iskrenostjo in daljnovidnostjo, s katero mu je služil kralj Aleksander.

Bolgarski narod iskreno deli žalost in bolest bratskega jugoslovanskega naroda in se klanja pred spominom njegovega dragega in nepozabnega pokojnika.

Sožalje Gehov

V češkoslovaškem parlamentu je predsednik vlade Malypetr govoril tole posmrtnico na žalni seji:

>Zločinska roka je uničila življenje, posvečeno lastnemu narodu in okrepitevi mednarodnega miru v trenutku, ko je francoski narod z navdušenjem pozdravljal modrega in junaškega vladarja Jugoslavije. Vlada češkoslovaškega naroda, ki deli globoko žalost jugoslovanske kraljevske rodbine in vsega jugoslovanskega naroda, ne bo nikoli pozabila viteškega jugoslovanskega kralja in njegovih zaslug za bratski češkoslovaški narod. Njegovo vzvišeno sporočilo bo ostalo kot jamstvo večnega prijateljstva in bratstva med tremi državami, ki hočejo tudi v bodoče delovati za mir.<

Ministrski svet je odredil tudi tridnevno globoko žalost za vse državne uradnike. Globoka žalost bo tudi na dan pogreba blagopokojnega kralja Aleksandra. Žalovanje češkoslova-

ške vojske bo trajalo do 10. novembra. Na dan pogreba blagopokojnega kralja Aleksandra bodo v praški in v vseh drugih garnizijah spominski govori. Prav tako bodo na ta dan spominska predavanja v vseh češkoslovaških šolah, nato bo ta dan pouka prost. Vsa gledališča bodo zaprta do 21. t. m. Na državnih poslopijih bodo razobešene zastave do dneva pogreba blagopokojnega kralja Aleksandra.

Sožalje Sovjetske Rusije

Kako ogromno spoštovanje in ugled v mednarodni javnosti je užival pokojni jugoslovanski kralj Aleksander, pričajo ne le neštevilne sožalne izjave, ki so prispale jugoslovanski vladi in beograjskemu dvoru iz vsega sveta, marveč še prav posebno dejstvo, da je celo komunistična Moskva priredila prav impozantno svečanost za jugoslovanskim vladarjem. V komunističnem domu v Moskvi so se zbrali v torek k svečanemu žalnemu zboru vsi člani sovjetske vlade, najvišji funkcionarji komunistične stranke, zastopstva organizacij, celokupni diplomatski zbor ter generaliteta sovjetske armade. Komisar za zunanje zadeve Litvinov je imel pri tej priliki velik govor, ki so ga prenašale vse sovjetske radiopostaje.

V svojem govoru je orisal lik pokojnega jugoslovanskega vladarja kot državnika, voditelja naroda in kot vojskovodjo. Poudarjajoč, da

je pokojni kralj Aleksander pripeljal jugoslovansko ladjo skozi vse povojne viharje v mirno pristanišče ter otvoril pot k srečni bodočnosti in blagostanju jugoslovanskega naroda, je zlasti podčrtal ogromno vlogo, ki jo je igral pokojni jugoslovanski vladar kot graditelj miru v Evropi. Litvinov je pri tem naglasil, da je pacifikacija Balkana, ki je postal zadnje leto najmirnejši kotiček evropske celine, v največji meri zasluga kralja Aleksandra. Evropski mir je imel v njem neomajnega pobornika in zločinski strelji, ki jih obsoja ves svet, so ga zadeli v trenutku, ko je bil na poslu, da krona svoje delo z novim uspehom pomirjenja in mednarodnega sodelovanja. Pokojni jugoslovanski vladar, kralj Aleksander je bil v resnici narodni vladar in vzor državnika, ki zasluži, da bi mu sledili po njegovi poti vsi, ki jim je mir in mednarodno sodelovanje res pri srcu.

Žalni zbor je počastil spomin pokojnega jugoslovanskega kralja s trikratnim »Slava!«, nakar je godba zaigrala jugoslovansko državno himno. Tako vidnega izraza spoštovanja do pokojnega kralja in sočustvovanja z jugoslovanskim narodom ob prebriski izgubi v komunistični Moskvi ni pač nikdo pričakoval in je zato tem značilnejše in pomembnejše.

Sovjetska vlada je sklenila, da bo poslala na pogreb Nj. Vel. kralja svojega posebnega zastopnika. Pooblastila je v to svrhu delegata Zembeka, ki je že na potu v Beograd.

Hrvatski kmetje nosijo svojega mrtvega kralja v Zagrebu na vlak, ki ga je nato odpeljal v prestolico Beograd

Sožalnice iz Dravske banovine

Ban Dravske banovine dr. Drago Marušič je poslal na dvor sledečo sožalno brzojavko:

>Prosim, da tolmačite Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji in vsemu visokemu kraljevskemu dvoru neizrekljivo bol, ki jo občuti vse prebivalstvo Dravske banovine ob smrti svojega velikega vladarja in očeta. V teh težkih dneh preizkušnje se oklepamo bolj ko kdaj prej v neomajni zvestobi, vdanosti in ljubezni svojega vzvišenega vladarskega doma. Jugoslavija bo pogumno in dostojanstveno prenesla ta težki udarec v zaupanju na svojo veliko bodočnost, ki jo je blagopokojni veliki vladar in državnik tako uspešno pripravil.<

Nadalje je poslal g. ban brzojavko g. Nikoli Uzunoviću, predsedniku ministrskega sveta: >Globoko potrj nad težkim udarcem, ki je zadal našo drago domovino, vas prosim, da sprej-

mete s kraljevsko vlado izraze najglobljega sožalja vsega prebivalstva Dravske banovine, kakor tudi izraze mojega osebnega sočustvovanja. Mučeniška smrt velikega kralja in nepozabnega vladarja bo še tesneje združila srca vseh Jugoslovancev v neomajni ljubezni in zvestobi do skupne domovine in svetlega kraljevskega doma ter jim vlila nezlomljivo voljo in nepremagljivo moč, da tudi v najtežji preizkušnji izpolnijo poslednje kraljevske besede velikega pokojnika.<

Slični sožalni brzojavki je odposlal tudi g. podban dr. Pirkmajer.

V svojem in v imenu svoje duhovščine je brzojavil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman regentskemu svetu sledeče:

>V dno duše užalostčen izražam visokemu kraljevskemu domu v svojem in v imenu svoje-

ga svečenstva najiskrenejše sožalje zaradi smrti najplemenitejšega in junaškega kralja. Obsojam ostudni zločin, ki je zadel vsakega Jugoslavana najgloblje v srce ter izjavljam nezlomljivo zvestobo in udanost kralju Petru II.

Bog čuvaj Jugoslavijo in visoki kraljevski dom. —

Dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski.

Sožalno brzojavko je poslal tudi dr. A. Korošec.

Rektor našega najvišjega kulturnega zavoda pa je brzojavil v imenu vseučilišča, ki nosi ime blagopokojnega kralja, sledeče:

»Ljubljanska univerza najiskreneje žaluje za svojim velikim ustanoviteljem, čigar visoko ime nosi, in z največjim ogorčenjem obsoja grdi zločin, katerega žrtev je postal naš ljubljenski vladar. Izvolite biti, gospod minister, pri kraljevski vladi tolmač najglobljega sožalja univerze kralja Aleksandra I. — Rektor Ramovš.«

Slovensko združništvo ob mučeniški smrti kralja Zedinitelja

Globoko je zadel porazna vest o tragični smrti našega ljubljenskega kralja tudi slovensko združništvo. Bolesno se je skrčilo srce slehernega slovenskega zadrugarja ob misli, da vrhovnega zaščitnika našega združništva ni več med živimi. Tej boli je dala izraza žalna seja Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, ki se je vršila dne 12. oktobra 1934 in s katere se je Nj. Visočanstvu knezu Pavlu odposlala sledeča sožalna brzojavka:

»Zadrugarji Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani se klanjajo svetlemu spominu vrhovnega zaščitnika zadrugne misli in z globoko žalostjo objokujejo njegovo tragično smrt, obenem pa se globoko klanjajo v neomajni zvestobi Njeg. Vel. kralju Petru II. in njegovemu kraljevskemu domu.«

Njega, ki je bil najvišji zaščitnik, ni več med nami. Zato pa bomo toliko bolj vestno izvrševali njegovo sporočilo: »Danes bolj kot kdaj mora biti vsakomur jasno, da je združništvo najbolj zdrava oblika gospodarske ohranitve in družabnega napredka naše vasi.«

Čuvajmo Jugoslavijo!

Slava Mučeniku Viteškemu Kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Živel kralj Peter II.!

Sožalje »Zveze slov. agrarnih interesentov«

Predsedstvo »Zveze slov. agrarnih interesentov« je odposlalo sledeči sožalni brzojavki: »Maršalatu dvora, Beograd. — Podpisana organizacija lepo prosi, da tolmačite na Najvišjem mestu njeno globoko žalost zaradi narodne nesreče, ki je zadelo Jugoslavijo s smrtjo Nj. Vel. kralja Aleksandra I., in njeno obsodbo nad gnusnim činom naših sovražnikov. — Zveza slovenskih agrarnih interesentov v Ljubljani.«

Druga brzojavka pa se glasi: »Gospodu Uzunoviću, predsedniku vlade, Beograd. — Podpisana Zveza slovenskih agrarnih interesentov v Ljubljani izreka s tem zagotovilo svoje globoke žalosti zaradi nesreče, ki je zadelo Jugoslavijo s smrtjo njenega zaščitnika Nj. Vel. Kralja Aleksandra I., in svojo obsodbo nad gnusnim činom naših sovražnikov. — Zveza slovenskih agrarnih interesentov v Ljubljani.«

Sožalje »Kmetijske družbe«

Gospodu predsedniku ministrskega sveta Nikoli Uzunoviću, Beograd. — V imenu slovenskih kmetov izražamo užaloščenost in pretreseni najgloblje sožalje nad izgubo našega viteškega kralja, voditelja naroda in zaščitnika kmetov z zagotovilo, da se bomo še tesneje združili v ljubezni in zvestobi do naše skupne domovine in do vzvišenega vladarskega doma. — Kmetijska družba v Ljubljani. — Detela — Sancin.

Gospodu ministru dvora Milanu Antiću v

Beogradu. — Prosimo Vas, da tolmačite Nj. Vel. kralju Petru II. in vsemu visokemu kraljevskemu domu neizmerno bolj, ki je občuti vse prebivalstvo in posebno hvaležni kmetje ob smrti svojega velikega vladarja — voditelja in dobrotnika. Strašna nesreča, ki je zadelo naš narod, bo nas še tesneje združila v neizmerni ljubezni in zvestobi do vzvišenega kraljevskega

doma. — Kmetijska družba v Ljubljani. — Detela — Sancin.

Sožalje »Zveze slov. kmetov«

V imenu »Zveze slov. kmetov v Ljubljani« je poslal njen predsednik g. nar. poslanec Albin Koman sožalno brzojavko na dvor in g. predsedniku vlade g. Nikoli Uzunoviću.

„Viteški kralj — Zedinitelj“

Takoj, ko je prispela v našo prestolnico tužna vest o strašnem dogodku v Marseille-u, je predsednik vlade g. Uzunović takoj poklical senatorje in poslance v Beograd na žalno sejo, ob enem pa k prisegi zvestobe novemu vladarju oziroma regentskemu svetu, ki bo vodil državne posle do kraljeve polnoletnosti.

Dvorana je bila vsa odeta v žalno črnino. V dvorani, kjer je navadno nad vse živahno, je vladala žalostna tišina. Tam pa, kjer je prej visela slika Nj. Vel. kralja Aleksandra, je visela že slika novega kralja, na katerega sta gledala z desne in leve njegova velika prednika: Nj. Vel. kralj Peter I. Osoboditelj in Nj. Vel. kralj Aleksander I. Zedinitelj.

Točno ob 11. uri je vstopila v dvorano vlada. Nič ovacij ni bilo in nobenega vzklikanja — samo nemi in tihi pozdravi.

Sejo je otvoril predsednik senata dr. Tomašič, ki je najprej dal prečitati uradne objave o smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra, potem vladarjevo oporoko glede regentstva in pa poziv vlade »Jugoslovanskemu narodu«.

Nato je govoril dr. Tomašič svoj veliki spominski govor, v katerem je opisal življenje umrlega vladarja in z vznešenimi besedami naglašal njegove velike zasluge za naše osvo-

bojenje in ujedinjenje in njegovo delo za miren razvoj države in naroda.

Po govoru so senatorji in poslanci svečano prisegli zvestobo novemu kralju. Svojo prisego so poslanci tudi podpisali.

Podpisovanje je še trajalo, ko se je pripeljal pred skupščinsko poslopje prvi regent, Nj. Vis. knez Pavel v spremstvu regentov dr. Stankovića in dr. Perovića in njihovih zamenikov: generala Tomića, senatorja Banjanina in dr. Zeca. Ko so zavzeli svoja mesta, je čital dr. Tomašič sledečo prisego:

»Jaz (ime) prisegam, da bom vladajočemu kralju Petru II. zvest, da bom nad vse čuval edinstvo naroda, neodvisnost države in celoto državne oblasti in da bom vladal po ustavi in po državnih zakonih in da bom vedno delal za dobrobit naroda.«

Po svečani prisegi regentskega sveta pa je bil soglasno sprejet predlog, naj se blagopokojni kralj Aleksander I. naziva poslej

»Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj«.

Ta sklep so brzojavno sporočili ob enem z izrazom globokega sožalja Nj. Vel. kraljici materi in Nj. Vel. kralju Petru II., nakar je predsednik žalno sejo zaključil.

Nj. Vel. kralj Peter II. v domovini

Meseca septembra so poslali tedanjega prestolonaslednika — našega sedanjega kralja Petra II. v Anglijo v odlični zavod, kjer se šolajo dečki najvišjih angleških rodbin. V zavodu se je počutil visoki učenec prav dobro, dokler ga ni usodni 9. oktober iztrgal iz njegove mladostne okolice.

Učitelji mu niso takoj sporočili žalostne resnice, ampak so ga obvestili šele naslednjega dne zjutraj o težkem udarcu. Pripravili so takoj vse potrebno za odhod in že nekaj ur kasneje je kralj Peter II. v spremstvu svoje stare matere, romunske kraljice-matere Marije zapustil zavod in preko Londona odpotoval v Pariz, kjer se je sestel s svojo materjo, kraljico-vdovo Marijo, ki se je pripeljala iz Marseille-a v Pariz v spremstvu predsednika francoske republike Lebruna.

Po kratkem bivanju v Parizu se je odpeljal naš novi vladar s svojim spremstvom v svojo domovino.

Pretekli petek se je pripeljal Nj. Vel. kralj Peter II. na jugoslovanska tla. Na Jesenicah, kjer se je vlak ustavil, ga je pozdravilo več članov vlade in drugih odličnikov, ki so mu izrekli vdanost vsega jugoslovanskega, zlasti pa slovenskega prebivalstva.

Posebno prisrčen je bil sprejem novega vladarja v Ljubljani, kamor se je pripeljal zvečer okoli desetih. Na žalno okrašenem kolodvoru so se zbrali vsi predstavniki cerkvenih, vojaških in civilnih oblasti in številne deputacije društev, pred kolodvorom pa se je zbrala tisočglava množica, ki je svojega novega vladarja burno pozdravljala z vzkliki: »Živel kralj Peter II. Živela kraljica! Slava Aleksandru I.«

Vlak je stal na kolodvoru skoro pol ure, nato pa je odbrzel proti Zagrebu, kjer so mladega vladarja sprejeli z vsemi častmi in s silnim navdušenjem.

Nadvse veličasten pa je bil sprejem novega vladarja v Beogradu, kamor je prispel v so-

boto dopoldne. Na kolodvoru ga je pričakoval regentski svet, vlada, občinski zastop in nad 100 tisoč ljudi. Ko je Nj. Veličanstvo kralj izstopil, so ga pozdravili visoki sorodniki, Nj. Svetost patrijarh Varnava pa ga je blagoslovil.

Nato je stopil predenj predsednik beogradske občine s krožnikom, na katerem sta bila kruh in sol, ter ga pozdravil s toplo dobrodošlico. Predsednik vlade Uzunović pa ga je nagovoril z naslednjimi besedami:

»Vaše Veličanstvo! — Kraljevska vlada in ves jugoslovanski narod pozdravljata Vaše Veličanstvo in Vam izražata svojo brezmejno zvestobo in neomajno vdanost z obljubo, da hočeta krepko stoječ ob strani Vašega Veličanstva, svojega ljubljene kralja in nade vseh Jugoslovancev izpolniti sveto sporočilo vašega velikega očeta, nesmrtnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja: da bodo čuvali Jugoslavijo!«

Med burnim vzklikanjem tisočglave množice se je kralj Peter II. s svojim spremstvom odpeljal v kraljevski dvor.

Žalovanje ...

Ministrski svet je določil, naj traja žalost za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. 6 mesecev od 9. oktobra 1934. do 9. aprila 1935. leta.

Prvih 6 tednov od dneva smrti, t. j. od 9. oktobra do 21. novembra l. 1934 bo globoka žalost. V tem času se ne smejo vršiti nobene javne veselice in plesi. Do pogreba in tri dni po njem se ne smejo vršiti nobene reprodukcije in zabave.

Uradništvo bo nosilo med globoko žalostjo črne ovratnice in žalne trakove na levem rokavu. Vse listine državnih uradov bodo ves čas žalosti črno obrobljene in bodo nosile pečat iz črnega voska.

Prebivalstvu Dravske banovine

Neizmerna bol je legla na jugoslovansko zemljo in na narod, ki na njej prebiva. Za večno je zatisnil svoje oči Kralj Aleksander I., naš viteški Vladar, od Boga nam poslani Vodnik, prvi in najboljši Sin jugoslovanskega naroda. Njemu je usoda določila zgodovinsko poslanstvo, da vodi svoj narod preko muk, ponižanj in trpljenja, preko potokov krvi, od zmage do zmage, da ga slednjič privede na svobodna tla zedinjene domovine. Ta legendarni junak, ki je z mirno samozavestjo kljuboval najhujšim viharjem, ki so kdaj pretresali svet, je moral podleči satanskemu naklepu zločinske roke prav v trenutku, ko naj bi bilo triumfiralo njegovo gigantsko delo, posvečeno visoki ideji miru in složnemu sožitju med narodi.

Kralja Aleksandra I., naše nade in našega ponosa, ni več med nami.

Ob njegovi prezgodnji krsti žaluje ves kulturni svet, saj je bil On neutrudljiv kladivar reda in napredka ter neustrašen graditelj svetovnega miru. Njegova široka slovanska duša je osvojila vse slovanske narode, ki v srečo delijo z nami grozoto sedanjih dni, naš narod se pa krči v nemi boli, ko mu je zla usoda vzela njegovo najdražje in najljubše. Nenadno, ko smo s ponosom in svetlimi nadami v duhu spremljali svojega Vladarja na njegovi triumfalni poti v zavezniško Francijo, smo bili postavljeni pred strašno dejstvo, da je prestalo biti toplo srce Njega, ki je posebej ljubil Moč našega naroda.

Izguba, ki je zadela našo domovino, je nenadomestljiva, rana, ki je zadana našemu narodu, nezaceljiva, vrzel — neizpolnjiva.

Pred temi dejstvi sklanja v nemi tugi naš narod svojo glavo in še ne more doumeti, da je to strašno bilo mogoče. In vendar je res. Izmučeno telo našega Mučenika se bliža jugoslovanskim obalam, da najde večni mir v zemlji, kateri je žrtvoval vse svoje duhovne in telesne sile ter slednjič svojo srčno kri.

Pod strašnim dojmom mučeniške smrti ni čudo, če se naroda polasča obup, mu klone pogum in ga zapuščata oni mir in samozavest, ki sta zlasti v času takih težkih preizkušanj nujno potrebna. Imeli smo v svojem svobodnem domu skrbnega Očeta, okrog katerega smo se zbirali, ko so najbolj divjali notranji viharji, imeli smo viteškega Vladarja, s katerim smo se dičili pred vsem svetom, — danes ga nimamo več. Odvzet nam je v času, ko smo ga najbolj potrebovali.

Vrzel, ki neusmiljeno zija pred nami, nas navdaja s tugo in skrbjo.

In vendar bi ne bili vredni spomina Velikega Kralja, ne bili bi vredni slavne zgodovine svojega naroda, če bi v teh mračnih dneh klonili z duhom in se tudi za trenutek izneverili najdragocenejši dediščini, ki smo jo prevzeli iz Njegovih mučeniških rok. »Čuvajte Jugoslavijo!« so bile poslednje vladarske besede, s katerimi se je umirajoči Kralj poslovil od svojega naroda. Te besede, namenjene sedanjemu in bodočim pokolenjem, združujejo v sebi vso vsebino Njegove poslednje volje, kateri se hočemo brez pomišljanja pokoravati in jo bomo, če treba tudi s svojo srčno krvjo izvršili.

Umrli je Kralj. Ostala pa nam je Domovina, lepa in prostrana, ostal je narod, kateremu je ta sveta zemlja izročena v večno last in varstvo. Iz daljne tujine se vrača na domača tla prvo-rojeni sin Kralja-Mučenika, da zasede slavni prestol Karadjordjevičev in vodi naš narod po preizkušenih potih, zašrtanih od Njegovega Velikega Očeta.

Kvišku sreča! Ta klic naj odmeva širom jugoslovanske zemlje v teh najtežjih trenutkih, ki jih preživlja. Neutešni tugi, ki je zajela ves jugoslovanski narod, še posebej nas Slovence, med katerimi je Veliki Pokojnik tako rad preživljal srečne ure svojega kratko odmerjenega oddiha — naj se pridruži odločna in neomajna volja, da bomo oporoko svojega Kralja nosili v

svojih srcih in dejanjih, da bomo v medsebojni slogi in ljubezni uredili svoj Dom tako, da bo kraljevina Jugoslavija srečna, silna, ponosna in večna. Pred veličino te misli naj se razblinijo malenkostni spori, ki nas morda razdvajajo in naj prestanejo trenja, ki bi slabila naše sile. Prevelika je odgovornost sedanjega pokolenja pred narodovo bodočnostjo in gorje nam, če se je ne bi v polni meri zavedali! Nesreča, ki nas je zadela, naj strne naše vrste v nepremagljivo armado neustrašnih borcev za veličino, napredek in obrambo Jugoslavije. Njej, ki nam v razburkanih valovih sedanjega časa edina varuje naš narodni obstoj, moramo žrtvovati vse svoje sile, njej posvetiti toploto svojih src. Iz mučeniške krvi, prelite v Marseille-u, naj vzklije nova doba, doba sloge, vzajemnega dela in resničnega jugoslovanskega patriotizma.

V težkih trenutkih se šele pokaže prava veličina naroda. Oči vsega sveta zro v teh dneh na našo ranjeno Zemljo in na nas je, da tudi v tej preizkušnji pokažemo svojo visoko moralno silo, svojo življenjsko voljo in sposobnost. Dostojanstvena bodi žalost, ki je zagrnila naša sela in mesta, vredna bodi žrtve, ki jo objokujemo! Brez obupavanja naj se naš narod v tihi pobožnosti pokloni manom svojega Kralja, čigar življenjsko delo bo živelo, dokler bo živel jugoslovanski narod. Črne zastave, ki naj se vijejo raz sleherno slovensko hišo, naj povedo svetu, da je legel nad to lepo zemljo težek mrak in da je objela naša srca nema tuga. Zbran v svojih organizacijah in ob domačih ognjiščih naj narod s pieteto slavi spomin Kralja-Mučenika in zajema iz Njegovega vzora silo in moč za nadaljnje domovini posvečeno delo, nad ka-

Ostanite mirni

Izjava bana dr. Marušiča

Težka nesreča, ki je zadela našo državo in neizmerno globoka žalost, ki je zadela ves naš narod ob smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je ustvarila razpoloženje, v katerem se porajajo in dobivajo vero različne neresnične vesti, katere se v zadnjem času zelo širijo med našim prebivalstvom. Take vesti širijo večinoma neodgovorne osebe, ki se ne zavedajo posledic takega ravnanja. Ni pa tudi izključeno, da se za razširjevalci takih vesti v ozadju skrivajo temni elementi, ki hočejo med našim, vsled gnusnega zločina že itak močno razburjenim prebivalstvom ustvariti vznemirjenost, povzročiti zbežnost in negotovost s prozornim namenom škodovati naši zedinjeni državi in našemu zedinjenemu narodu.

Z zadovoljstvom in ponosom ugotavljam, da se je vse naše prebivalstvo, združeno v neizmerno globoki žalosti ob krsti ljubljenega viteškega kralja, zadržalo dostojno in mirno, kakor se to spodobi v tako resnih časih zavednim, kralju in domovini zvestim državljanom.

Ugotavljam, da so vse vesti o kakršnihkoli nemirih in neredih v državi, zlasti pa še o težavnem notranje- in zunanje-političnem položaju popolnoma neresnične in večkrat zlonamerne. V celi državi je popoln red in mir. Tudi zunanje-politični položaj naše države je ravno po zaslugi blagopokojnega Vladarja povsem zadovoljiv. Ne le, da je mučeniška smrt našega Kralja še bolj okrepila naše zveste zaveznike na nas, temveč je tudi nam še približala druge narode. Nevarnost za kakršnekoli mednarodne zapletljaje je izključena.

Mir in dostojanstvo, čvrsta vera in zaupanje v bodočnost našega naroda odgovarja najlepše vsem intencijam blagopokojnega kralja, kateri je vse svoje življenje in neumorno delovanje posvetil zedinjenju našega naroda in ustvaritvi naše skupne domovine Jugoslavije. Dokazali bomo,

Naš pravi domači izdelek!

tero bo trajno bedel in ga blagoslavljal Duh našega nepozabnega in nesmrtnega Vladarja.

Večna slava in hvala Aleksandru I., viteškemu Kralju-Zedinitelju!

Naj živi Njegovo Veličanstvo Peter II., kralj Jugoslavije!

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1934.

Dr. Drago Marušič, ban Dravske banovine.

da hočemo v bratski slogi skupno izpolniti Njegovo oporoko, Njegovo poslednjo voljo:

Čuvajmo Jugoslavijo.

Dolžnost vsakega državljana, kateri se zaveda važnosti te oporoke, s katero nam daje nepozabni Vladar jasne smernice za vse naše nadaljnje delovanje, je, da odločno zavrne razširjevalce neresničnih in vznemirljivih vesti, na nje same pa opozori oblastva, ki bodo z vso strogostjo onemogočila tako njihovo početje.

Ljubljana, dne 15. oktobra 1934.

Ban: dr. Marušič l. r.

Mesto Marseille

Marseille (reci: Marsej) je po številu svojega prebivalstva za Parizom največje mesto v Franciji. Prebivalcev ima okoli 700.000, ki pa niso samo Francozi, ampak je tudi mnogo drugih narodnosti zastopanih med njimi, največ tujcev je iz Italije.

Marseille je največje francoska trgovinsko pristanišče ob Sredozemskem morju. Tu je cvetela trgovina že stoletja pred Kristusom. Danes pa ima mesto tudi silno razvito industrijo in zato ni čudno, da se zbira tam ves mogoči svet iz Azije, Afrike in vseh dežel sploh, ki leže ob Sredozemskem morju.

Mesto Marseille ima dva dela: staro in novo mesto. Staro mesto je razvpito po vsem svetu kot precej nevarno, kar v pomorskih mestih ni nič čudnega; novo mesto pa je urejeno povsem moderno. Nadzorovanje zločincev je v takih mestih navadno precej težavno in zato je razumljivo, če se francoski časopisi s pritožbo zaradi nezadostne varnostne službe ob prihodu našega blagopokojnega vladarja.

Kdo so morilci?

Takoj po zločinskem napadu na našega viteškega kralja-zedinitelja je postalo vsemu svetu jasno, da napad ne more biti le delo ene same osebe, ampak da mora biti napad delo dobro organizirane zločinske družbe, ki si je postavila bodisi samovoljno, bodisi po bogvekakšnih in čegavih navodilih za cilj, da uniči življenje našega vladarja. Zato je bila tudi prva

Kelemen-Georgijev, ogabni morilec našega ljubljene Kralja

naloga policije, ki se je takoj lotila preiskave z vso vnemo, da najde sokrivce.

Naporno delo policije je rodilo doslej tudi že lepe uspehe. Po naporni preiskavi so ugotovili, kdo je pravi morilec, prijeli so pa še več drugih zarotnikov, ki so po dolgotrajnem zasliševanju povedali, kdo so.

Preiskava je dognala pred vsem, da so imeli vsi zarotniki ponarejene potne liste in zato je bilo takoj jasno, da tudi imena lastnikov tistih potnih listov niso prava, ampak izmišljena. Na potnem listu pravega morilca je bilo zapisano ime »Kelemen«, na drugem potnem listu »Beneš« in na tretjem »Novak«. Potni listi so bili izdani v različnih mestih in so bili navidezno češkega izvora. Češka policija pa je prav naglo dognala, da morajo biti ti potni listi ponarejeni in če ne bi bila dva prijeta zločince sama povedala svojih pravih imen, bi bila preiskava še jako otežkočena.

V preiskavi pa je dozdevni »Beneš« povedal, da je njegovo pravo ime Ivan Rajkić, rojen 5. januarja 1903. v Koledivcu pri Ludbrecu

Zarotnika Beneš-Rajkić in Novak-Pospisil. Slednji je bil zaradi umora Tonija Schlegla v odsotnosti obsojen na smrt.

gu na Hrvaškem. On je poročen in ima 12 letnega sina. Nekaj let je živel v Braziliji — zato tudi govori portugalski jezik —, po svojem povratku pa se je pridružil tajni organizaciji, ki jo vodi v inozemstvu proti naši državi znani dr. Pavelić. Dalje je povedal, da je prejel 28. septembra od nekega neznanca, ki se je izkazal tudi kot član te tajne organizacije, ponarejen potni list in denar, potem pa se je odpeljal v Curih v Švici in od tod v Pariz. V Curihu in v Parizu se je sestel zopet z drugimi zarotniki, od katerih je prejemal »navodila«, nikakor pa ni hotel povedati, kakšna; če bi kaj izdal, bi ga zarotniki sami ubili.

Drugi aretiranec, ki se je izdajal za »Novak«, pa se piše po lastnem priznanju Zvonimir Pospisil, roj. l. 1904. v Vukovini blizu Zagreba. Ta mož je zagrebški policiji dobro znan, ter je bil od sodišča v Zagrebu obsojen na smrt zaradi umora glavnega urednika zagrebškega lista »Novosti« Antona Šlegla in nekega stražnika. Takrat pa je pobegnil skupaj s svojim sokrivcem Bobičem (l. 1930.) preko Reke v Italijo, nato pa je prišel v begunsko taborišče na Janka-pusti na Ogrskem. Dne 28. septembra pa je odtod skupaj z Rajkićem in še nekim drugim zarotnikom odpotoval v Curih, kjer sta se sestala tudi s pravim morilcem, ki je imel eno ime »Kelemen«, drugo pa »Suk«. Vsi skupaj so odšli nato v Pariz, kjer so se razdelili na 2 skupini: ena skupina je odpotovala v Marseille, druga pa je čakala na nadaljnja navodila v Parizu. Navodil pa niso dobili, ker je bil napad med tem že izvršen.

Silvester Malny, ki so ga pred par dnevi ujeli v nekem gozdu na Francoskem.

Toliko, kar smo povedali doslej, je policija — po poročilih časopisov, že ugotovila. Iščejo pa še nekega tretjega zarotnika, ki je stražnikom ušel in se skriva v gozdovih v pariški okolici.

Dognano je nadalje tudi to, da so bili zarotniki dobro založeni z denarjem. Pravi morilec si je kupil v Parizu elegantno, fino obleko in tudi njegovo orožje, dva revolverja, sta bila draga, ker sta najnovejše vrste. Ena pištola je imela napravo za vrnavanje strelcev na daljavo od 50 do 1000 metrov. Na pištoli je treba samo tiščati prožilo in pištola strelja kar naprej avtomatično. S tako pištolo se lahko odda do 280 strelcev na minuto.

Naknadno pa poročajo listi, da se je policiji posrečilo dognati tudi, kdo je morilec »Kelemen«. Pravijo, da to ni nihče drugi kakor član organizacije »makedonstvujuščih«, neki Lada Georgijev, ki ima na vesti že precej političnih umorov. Po svojem begu iz Bolgarije se je baje pridružil organizaciji dr. Pavelića na Ogrskem, odkoder je odpotoval v Francijo.

Francoska policija dela z veliko vnemo in je tudi Svetozarja Pribičevića in Radićevega sina izgnala iz Francije.

Kmetška mladina

Umrl je kmetški in narodni vladar...

Onemele so naše kmetško-mladinske vrste in v neizmerni boli šepečejo poslednje naročilo umirajočega vladarja: »Čuvajmo Jugoslavijo!«, ki nam je v tem prebriskem trenutku tolažba in neizčrpen vir optimizma za svetlo bodočnost naše narodne države.

Njega, ki nam je tolikokrat dejal: »Vas je vas in brez nje ni ničesar!«, ni več med nami; podle in zavistne sile, ki jim je trn v očeh in jih plaši razvit in napredek naše domovine, so zločinsko ugasnile zemsko pot našega viteškega vladarja, prvega vseh borcev za svobodo jugoslovanskega naroda in jugoslovanske zemlje. »Zemlja je božja in tistega, ki jo obdeluje!« je tista nezrušljiva vez in spojitve našega modrega vladarja s kmetškim človekom v sintezo narodnega in gospodarskega bistva.

Ni ga v zgodovini vseh dob vladarja, ki bi ga mogli s tolikim ponosom in ljubeznijo imenovati narodnega kmetškega vladarja, kakor smo to dan za dnem mislili, čutili in rekali našemu viteškemu vladarju, ki je bil po svojem duhu, delu in življenju nenehoma spojen s kmetškim jugoslovanskim narodom.

Sveta žrtev našega vladarja za njegov narod in državo bo kot luč žarela v srcih kmetške mladine in na praporih kmetško mladinskega gibanja, ki ne bo zatajilo posebnega naročila: »Čuvajmo Jugoslavijo!«, temveč bo do zadnje kaplje krvi čuvalo to sveto oporoko.

Slava kralju — mučeniku!

Zivel kralj Peter II.!

Zveza kmetških fantov in deklet.

Na svoji žalni seji za blagopokojnim kraljem — mučenikom je Zveza kmetških fantov in deklet z naslednjo brzojavko izrazila sožalje:

»Ministru dvora Njegovega Veličanstva kralja, Beograd.

Svečana žalna seja organizirane slovenske kmetške mladine z globoko žalostjo objokuje smrt svojega pokrovitelja in zaščitnika vasi, viteškega kralja Zedinitelja Aleksandra I.

Zveza kmetških fantov in deklet v Ljubljani.«

V počastitev spomina viteškega kralja

Sklepi Zveze kmetških fantov in deklet v Ljubljani.

V soboto, dne 13. t. m. je imel izvršilni odbor Zveze žalno sejo v spomin blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Seje so se udeležili vsi odborniki.

Po spominskem govoru predsednika tov. Kronovška se je sklenilo naročiti vsem tovariškim društvom, vsem tovarišem in tovarišicam, naslednje:

1. Vsak član in članica naj v znak žalovanja nosi društveni znak — štiriperesno deteljico ovito v črno kopreno (flor), in sicer ves čas globoke žalosti do 21. novembra 1934.

2. Vsako društvo naj priredi v času globoke žalosti spominsko svečanost v svojem okolišu, na katero je povabiti poleg članov tudi vse ostalo prebivalstvo.

3. V društvenih prostorih je namestiti s črnim ovito sliko blagopokojnega viteškega kralja.

4. Zveza pošlje v svojem in v imenu vseh

tovariških društev na pogreb 6 člansko deputacijo s praporom, pod vodstvom predsednika tov. Ivana Kronovška.

5. Društva naj se ravna po točno po okrožnici, tako glede spominskih svečanosti, opustitve vseh prireditev in v pogledu žalovanja sploh.

Zveza kmetov in deklet.

Poklonitev mlademu kralju Petru II.

Ob priliki, ko se je Nj. Vel. kralj Peter II. s svojo materjo Nj. Vel. kraljico Marijo vračal iz inozemstva v svojo prestolnico, se je svečanega sprejema na ljubljanski postaji udeležila tudi Zveza kmetov in deklet z deputacijo in zvezinim praporom.

★

Orla vas. V prav prijetnem spominu nam je še majniški izlet, katerega je priredilo naše Društvo kmetov in deklet na prijazno gorsko Svetino nad Celjem. Ob povratku nas je zajel dež, ki nam pa ni vzel dobre volje.

V nedeljo 30. septembra smo pa organizirali poučni izlet h gosp. Goričanu, znanemu kmetijskemu strokovnjaku v Višnjo vas pri Vojniku. Kolesarski odsek se je udeležil izleta s kočesi, nekolesarji pa deloma z vlakom, deloma peš. Bil je krasen dan, kar je močno vplivalo na udeležence. Tovariši so bili v zelenih srajcah, tovarišice pa v naših dečvah. Ob prihodu nas je zelo prijazno sprejel g. Goričan s svojo hčerko, na kar smo pričeli z ogledovanjem gospodarskega poslopja, živine, strojev, gospodarskih naprav, vrta itd. Karkoli smo videli, nam je ugajalo, posebno še svojstvena razlaga g. Goričana, ki praktično uveljavlja svoje zamisli in spoznanja v gospodarstvu. Vse je urejeno praktično in enostavno kot plod umnega in smotrnega kmetovanja. Nikjer pretiranosti ali nepremišljenosti, tako da se gledalcu že kar zdi, da mora biti tako in nič drugače. Po ogledu nas je g. Goričan še pogostil, vsi zadovoljni smo zapeli par pesmi in se poslovili od prijazne Goričanove hiše. Za vso prijaznost in gostoljubnost se g. Goričanu in gđ. hčerki še na tem mestu prav iskreno zahvaljujemo! Izlet nam bo ostal vedno v spominu!

Ižansko okrožje Društva kmetov in deklet je imelo v nedeljo dne 14. t. m. svečano komemoracijo za pokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Po otvoritvi svečanostne seje, ki jo je vodil predsednik ižanskega okrožja tov. Janežič, je eden izmed tovarišev nakratko očrtal življensko delo pokojnega kralja, ki je padel zadet od strelav zločinske roke, ko je bil v svojem mirovnem delu tik na cilju. Delo pokojnega kralja z njegovo smrtjo ni propadlo, zapustil je svoje načrte, za katere je po ustavi s kraljevim namestništvom poskrbljeno, da se bodo izvršili. — Navzočni člani okrožja so zaklicali trikratni »Slava« pokojnemu velikemu pokrovitelju mladinskega kmetkega gibanja.

Novice

★

Dober plezalec je ljubljanski tesar in krovec Matija Sušnik. Na stolp cerkve sv. Jakoba v Ljubljani, ki je 70 metrov visok, je splezal že 20krat; zadnjič pretekli petek, da je pritrtil tam našo zastavo.

Zaprisega uradništva in vojaštva. Preteklo sredo so bili zapriseženi uradniki vseh uradov od svojih predstojnikov. Vojaštvo pa so zaprisegli pretekli petek.

Sodne takse. Meseca septembra so plačate stranke pri ljubljanskem sodišču na kolekih nad 130.000 dinarjev.

Pazite na gobe! Neka družina v Ljubljani je obolela, ker so uživali opoldne strupene, oziroma slabe gobe, ki so jih kupili na trgu. Gobe brčkone niso bile sveže; zato pazite pri gobah na svežost. Stare gobe, ki že dalje leže doma, so nevarne.

Dve smrtni obsodbi v Mariboru

Letos 4. julija se je dogodil v mariborski kaznilnici zločin, kakršnega kriminalna zgodovina kmalu ne pomni: trije težki zločinci, Lakner, Pančur in Lombar, so sklenili pobegniti, pri tej priliki pa so ubili jetniškega paznika Peterina.

Zaradi tega zločina so se morali te dni vsi trije znova zagovarjati pred sodiščem. Po daljši razpravi je sodišče izreklo:

Lakner in Pančur se obsodita na smrt, Lombar pa, ki je že itak obsojen na dosmrtno ječo, zgubi vse možne ugodnosti.

Domača trgovina

Češnjiku

Ljubljana - Lingarjeva ulica

kupite poceni in dobro vse vaše zimske potrebščine in sicer:

Perilni flanel porhat	od Din 6.50	naprej
Perilni porhat za obleke	" 10.00	"
Perilni žamet za obleke	" 20.00	"
Pliš, žamet za jopce in plašče	" 70.00	"
Blago za kostime in obleke, 120 cm široko	" 25.00	"
Flanelaste rjuhe	" 30.00	"
Ogrinjalke, plete, šerpe, svilnate, volnene in žametaste rute.		

Velika zaloga za moške obleke, suknje in pelerine!

Poštenost podjetja je znana!

Tujski promet na Notranjskem!

Kakor drugi predeli naše domovine, tako ima tudi Notranjska vse polno za tujca privlačnih posebnosti, katere pa naša javnost vse premalo pozna, izvzemši Cerkljskega jezera. Da bi seznanili tujce in tudi domačine o vseh notranjskih znamenitostih in posebnostih ter da bi povečali tujski promet, je bilo pred 4 leti ustanovljeno »Tujsko prometno društvo« s sedežem v Cerkljici. Nade, ki smo jih stavili Notranjci v ustanovo, so pa žal ostale neizpolnjene, kajti odbor, ki je bil takrat izvoljen, je imel vsega skupaj kake 3 seje, ki pa niso rodile bogve kakih posebnih uspehov.

Notranjska pa rabi in to zelo nujno Tujsko prometno društvo, ki ne bo samo agilno in podjetno, ter skrbelo samo za koristi posameznikov temveč mora posvetiti vso pažnjo napredku cele Notranjske. Da se je omogočilo začetno delo so posamezne občine prispevale večje ali

»No, si le prišel, hudoba cuckasta; več ko štiri leta si se držal grdo, lajal in grizel po poštenih in nedolžnih ljudeh, sedaj pa hinavsko prosiš odpuščanja.«

manjše zneske in bi bilo prav, da bi odbor o uporabi teh zneskov položil tudi obračun, to bi bilo po 4 letih gotovo potrebno. Zato pozivamo odbor, da skliče takoj občni zbor, da položi račun ter izvede nove volitve, oziroma naj se društvo razide, ker z brezdjeljem društva trpi vsa Notranjska. V bodoče naj pa ljudje, ki niso zmožni voditi in upravljati takih ustanov, tudi ne prevzemajo raznih odborniških mest, ter naj prepuste delo tistim, ki imajo veselje do dela in katerih cilj je napredek Notranjske.

Gobe za trgovino in domačo uporabo

Kraljevska banska uprava Dravske banovine je izdala zelo potrebno in poučno knjižico, ki bo razveselila vse gobarje. Naslov ji je: »Gobe za trgovino in domačo uporabo«. Knjižico je spisal znani gobarski strokovnjak gosp. A. Beg. Knjižico krasi osem lepih, barvnih slik najraznejših vrst gob, ki prihajajo v poštev za trgovino in domačo uporabo, izpod čopiča gosp. Drag. Humeka.

V knjižici obravnava pisatelj zelo pereče vprašanje, in sicer kako je treba gobe nabirati, snažiti, rezati in sušiti, kako je ravnati s posušenimi gobami. Prav posebno važno je poglavje o vlaganju gob v slano vodo, kajti zadnje čase se inozemstvo zelo zanima za na ta način ohranjene gobe. Na koncu pa sledi še opis gob, ki so porabne za sušenje in vlaganje, kakor tudi tem podobnih, ki pa niso užitne, oziroma so strupene.

Knjižico lahko naročajo zanimanci pri pristojnem sreskem kmetijskem referentu po ceni Din 4.— za izvod. V knjigarnah se pa dobi knjižica po ceni Din 5.— za izvod.

RAZGLAS.

V Št. Juriju pri Grosupljem se bo vršil živinski in kramarski semenj dne 19. okt. t. l., to je prihodnji petek. Sejmarji z živino in blagom, kakor tudi kupci vabljeni v obilnem številu.

Občina Št. Jurij, dne 11. oktobra 1934.

Če Vaše perilo ni čisto in belo kakor novo in se morda celo predčasno trga, potem gotovo ne perete z Zlatorog-ovim milom. Zlatorog-ovo milo se izdeluje iz najfinejših sirovin in ga odlikuje izredna izdatnost in čistilna moč. Pozikujte samo enkrat prati z Zlatorog-ovim milom, pa ne boste nikdar več rabili drugih pralnih sredstev. Priznali boste tudi Vi, kar jih trdi na tisoče in tisoče: »Le Zlatorog milo da belo perilo!« V svojo lastno korist zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le Zlatorog-ovo milo!

Blasnikova „Velika pratika“ za l. 1935 je izšla letos že devetdesetih.

Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Nemčiji, Avstriji, Italiji itd. Ta edino prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnika nasled. v Ljubljani.

Sejmi

21. oktobra: pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, v Crni, Radečah, Dovskem, Cerkljah, Lescah, Zubni, Jagnenci, Podšentjurju pri Zagorju, Sevnici.
22. oktobra: Krškem, v Premu pri Sv. Križu, Rakitni, Dramljah, pri Mariji Magdaleni.
23. oktobra: Novem mestu, Martjancih.
24. oktobra: Dolu, Dol. Logatcu, Velenju.
25. oktobra: Lembergu.
26. oktobra: Ptuju, Vidmu ob Savi.
27. oktobra: na Veseli gori pri Sv. Rupertu, v Krževcih.

ZEDINJENA ZAVAROVALNICA D. D. VARDAR HERCEG BOSNA TRIGLAV

Filijalna direkcija za Dravsko banovino v Ljubljani, Miklošičeva c. 14, telefon 29-17

Zavarujte svoje domačije pri tem največjem domačem zavodu!

Dohodek na premijah za l. 1933 Din 42,931.036*17 • Bilančne rezerve za l. 1933 Din 71,767.370*50

Kostanjev les

kupuje vsako količino po najvišji ceni
ZLATKO KRALJ, ZAGREB
GJORGJIČEVA ULICA 6

Vodni mlin in žaga na Vrhniki

se proda na
prostovoljni javni dražbi
dne 21. t. m. Pojasnila pri lastniku Jos. Jelovšek
na Vrhniki.

Dolžniki!

»ZAŠČITA« reg. zadr. z o. z. v Ljubljani, Masarykova cesta 14/II. urejuje za svoje člane vse kar je potrebno po novi uredbi o zaščiti kmetov; posluje za svoje člane pri poravnava izven stečaja, kakor tudi v stečajnem postopku; posreduje med upniki in dolžniki za mirno izvensodno poravnavo itd.

Dolžniki-kmetje — 15. november se bliža.
Hitite! — Pristopajte k zadrugi!

Oglašujte v
„Kmetsem listu“!

Sadno drevje za jesensko saditev!

Visokodebelnate jablane, hruške, moštнице, češplje, črešnje, višnje, orehi, pritlikavci, cepljeni na šibkorastočih podlagah, marelice, breskve, ribez in kosmulje, z garancijo pristnosti sort, najprikladnejše za razne sadne lege, po normalnem sortimentu za Dravsko banovino, v zalogi pri

Kmetijski družbi v Ljubljani

Novi trg 3
Cene znižane!
Zahtevajte cenik!

Telefon št. 21-83. — Poštni predal 297.
Poštni čekovni račun št. 10.545.

Najvarneje in najbolje
naložite denar pri

HRANILNICA KMEČKIH OBČIN V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta št. 19
Ustanovljena 1911
(Palača Vzajemne zavarovalnice)

ki je edino pupilarno varen zavod kmečkih občin. Za varnost jamči 16 kmečkih občin ustanoviteljc z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Nalagajte svoj denar v ta zavod, kjer je denar najbolj varen. Hranilne vloge obrestuje po 4% vezane na 3 mesece po 5%. Rentni davek plačujejo vlagatelji sami. V to hranilnico nalagajo sodišča in občine ter župni uradi denar mladoletnih, skrbilencev, preklicancev, ustanov in drugih javnih zakladov, varščin in zapuščin. Posojuje svoj denar na posestva in občinam proti amortizaciji in na menice proti mesečnemu odplačevanju. Hranilnica je pod nadzorstvom kralj. banskega komisarja.

EKONOM

f. z. z. o. z.
v Ljubljani
Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši)
Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilakega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne „Ilovac“, Karlovac, za vse vrste sidne in strešne opeke.

Kupujemo

in najbolje plačamo
vseh vrst vrednostne
papirje. — Ponudbe z
navedbo cene pošljite
na upravo lista
pod „Vrednostni pa-
pirji št. 88“

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklam-
ne, časopise, knjige, večbar-
vni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ŠT. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavi: „Kmetški dom“ Žiro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4%, brez odpovedi, po 5%, pri tromesečni odpovedi. — JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog. Strankam vodi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje na poroštvo, na vknjižbo in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12 $\frac{1}{2}$, in od 3—4 $\frac{1}{2}$, 'e ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 $\frac{1}{2}$ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000 —. Rezerve Din 1.200.000 —.